

VENDIM
Nr.5, datë 16.2.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Vitore Tusha,	Anëtare e “ “
Sokol Sadushi ¹	Anëtar i “ “
Admir Thanza	Anëtar i “ “
Altina Xhoxhaj	Anëtare e “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “

me sekretare Enina Mullaj, në datë 15.6.2011, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr. 21/4 Akti, që i përket:

KËRKUES: Unioni i Gjiqtarëve të Shqipërisë, përfaqësuar nga Ervin Metalla dhe Julian Haxhiu, me autorizim.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga Lulzim Lelçaj dhe Arjeta Çefa, me autorizim.

Këshilli i Ministrave, Ministria e Drejtësisë, përfaqësuar nga Marsida Xhaferllari, me autorizim.

Këshilli i Lartë i Drejtësisë, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtuashëm me Kushtetutën, i fjalisë “Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutuar pagesën e gjyqtarit”, si dhe i shprehjes “ose më të ulët” të nenit 42/1 të ligjit nr.9877, datë 18.2.2008 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”.

BAZA LIGJORE: Nenet 7, 138, e 147/5 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes, Sokol Berberin, përfaqësuesin e kërkuarit që kërkonte pranimin e kërkesës, përfaqësuesit e subjekteve të interesuara, Kuvendit të Republikës së Shqipërisë, Këshillit të Ministrave dhe Ministrisë së Drejtësisë, që kërkon rrëzimin e kërkesës, dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Kuvendi i Republikës së Shqipërisë (Kuvendi), në datën 18.2.2008, ka miratuar ligjin nr.9877 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë” (*këtu e në vijim referuar si ligji nr.9877/2008*). Në nenin 42/1 të këtij ligji thuhet se: “Pavarësisht nga pika 1 e nenit 21 të këtij ligji, kur një gjykatë mbyllet ose numri i gjyqtarëve zvogëlohet, për shkak të riorganizimit gjyqësor, gjyqtari mund të transferohet në një gjykatë tjetër të të njëjtit nivel ose më të ulët. Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në një nga institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutuar pagën e gjyqtarit”.

2. Kërkuari i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) duke pretenduar se fjalia “Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutuar pagesën e gjyqtarit”, si dhe shprehja “ose më të ulët” të nenit 42/1 të ligjit nr.9877/2008 duhet të shfuqizohen, pasi bien në kundërshtim me nenet 7, 138 dhe 147/5 të Kushtetutës.

3. **Kërkuari**, në mënyrë të përmblëdhur, ka parashtruar këto argumente:

3.1 Si një element mbrojtës i pavarësisë së pushtetit gjyqësor, palëvizshmëria e gjyqtarit garantohet nëpërmjet përcaktimeve të sakta të mbarimit të funksionit të gjyqtarit, si edhe nëpërmjet kufizimit në mënyrë

¹ Gjyqtari Sokol Sadushi ka marrë pjesë në seancë, por jo në votim për arsye të mbarimit të mandatit dhe zëvendësimit të tij.

taksative të rasteve të transferimit të gjyqtarëve. Në nenin 147/5 të Kushtetutës është përcaktuar se: “Transferimi i gjyqtarëve nuk mund të bëhet pa pëlqimin e tyre, përveç kur këtë e diktojnë nevojat e riorganizimit të sistemit gjyqësor”;

3.2 Fjala “Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutur pagesën e gjyqtarit”, në nenin 42/1 të ligjit nr. 9877/2008 nënkupton se, gjyqtari transferohet pa pëlqimin e tij në strukturat e Ministrisë së Drejtësisë, të administratës së Këshillit të Lartë të Drejtësisë, ndihmës ligjor ose këshilltar i gjyqtarit të Gjykatës Kushtetuese, të Gjykatës së Lartë dhe të gjykatës së apelit, prokuror, pedagog ose drejtor në Shkollën e Magjistraturës. Ky formulim i ligjit bie ndesh me nenin 7 dhe nenin 147/5 të Kushtetutës. Parimi i ndarjes së pushteteve do ta humbiste kuptimin e tij në rast të lejimit të transferimit të njerëzve që punojnë në njërin pushtet tek tjetri.

3.3 Gjyqtari i transferuar në institucionet jashtë pushtetit gjyqësor mund të bëhet objekt i masave disiplinore të cilat janë në ekskluzivitet të titullarit të institucionit. Për rrjedhojë, cenohet garantimi i palëvizshmërisë së gjyqtarit.

3.4 Përcaktimi i dhënë në nenin 42/1 të ligjit nr. 9877/2008, për transferimin e gjyqtarit në një gjykatë më të ulët, sjell automatikisht uljen në detyrë, karrierë dhe pagë të gjyqtarit që emërohet në një gjykatë më të ulët. Paprekshmëria e pagës së gjyqtarit është përcaktuar në nenin 138 të Kushtetutës, ku thuhet: “Koha e qëndrimit të gjyqtarit në detyrë nuk mund të kufizohet, paga dhe përfitimet e tjera në detyrë nuk mund të ulen”. Kështu që transferimi i gjyqtarit në një gjykatë më të ulët, në rast të riorganizimit të pushtetit gjyqësor, nuk e përmbush kriterin e ligjshmërisë të përcaktuar në nenin 147/5 të Kushtetutës.

3.5 Në pikën 3.4 të Kartës Evropiane mbi Statusin e Gjyqtarëve është përcaktuar se: “Një gjyqtar/e që ushtron këtë funksion nuk mund, në parim, të caktohet në një pozitë gjyqësore tjetër ose të caktohet diku tjetër, madje as nëpërmjet ngritjes në pozitë, pa dhënë lirisht pëlqimin e tij/saj. Përfundim nga ky parim, lejohet vetëm në rastin kur transferimi parashikohet dhe është shprehur si sanksion disiplinor, në rastin e një ndryshimi të ligjshëm të sistemit gjyqësor dhe në rastin e një caktimi të përkohshëm për të përfunduar një gjykatë fqinje, me kohëzgjatje maksimale të këtij caktimi të kufizuar rigorozisht me ligj”.

4. Subjekti i interesuar, **Kuvendi**, ka kundërshtuar si vijon:

4.1 Dispozitat e ligjit objekt shqyrtimi janë në përputhje të plotë dhe në harmoni me Kushtetutën e Shqipërisë. Vetë Kushtetuta në nenin 147/5 parashikon, si rast përjashtimor, transferimin pa pëlqim të gjyqtarit, kur këtë e diktojnë nevojat e organizimit të sistemit gjyqësor.

4.2 Transferimi i gjyqtarit në institucione të tjera jashtë sistemit gjyqësor, sipas nenit 28 të ligjit nr. 9877/2008 bëhet në përputhje me një sërë garancish siç janë pëlqimi i gjyqtarit, koha e kufizuar e qëndrimit, kthimi në vendin e mëparshëm të punës dhe trajtimi financiar.

4.3 Formulimi i nenit 42/1 të ligjit nr.9877/2008 nuk cenon nenet 7 dhe 147 të Kushtetutës.

4.4 Ligji, nr.9877/2008, në funksion të nenit 147/5 të Kushtetutës, parashikon një sërë garancish për rastet kur gjyqtari transferohet jashtë sistemit gjyqësor.

4.5 Transferimi në një gjykatë më të ulët nuk cenon statusin e gjyqtarit.

5. Subjektet e interesuara, Këshilli i Ministrave dhe Ministria e Drejtësisë, kanë parashtruar bashkërisht pretendimet e tyre si vijon:

5.1 Kërkuar e ka paraqitur kërkesën jashtë afatit ligjor 3-vjeçar të përcaktuar në nenin 50 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

5.2 Kërkuar nuk legjitimohet në lidhje me kërkimin për antikushtetutshmëri të dispozitave të nenit 42/1 të ligjit nr.9877/2008.

5.3 Nuk jemi përpara cenimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor.

5.4 Transferimi i gjyqtarit, siç parashikohet nga dispozitat që kundërshtohen, është në përputhje me Kushtetutën dhe garanton statusin e gjyqtarit.

5.5 Transferimi i gjyqtarit në një gjykatë më të ulët bëhet për një shkak të parashikuar nga Kushtetuta dhe lidhet me mirëfunksionimin e sistemit gjyqësor, duke garantuar në këtë mënyrë interesin publik.

5.6 Parimi i ndarjes së pushteteve nuk cenohet nga transferimi i gjyqtarit në një nga institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të ligjit nr. 9877/2008.

Për legjitimimin e kërkesës

6. Subjektet e interesuara, Ministria e Drejtësisë dhe Këshilli i Ministrave, kanë ngritur pretendimin se kërkesi nuk legjitimohet nga pikëpamja formale, për arsye të dekadencës së afatit për të paraqitur kërkesën (*ratione temporis*). Përveç kësaj, këto subjekte të interesuara pretendojnë se kërkesi nuk legjitimohet, as në aspektin substancial (*ratione materiae*), për t'iu drejtuar Gjykatës në lidhje me kërkimin për antikushtetutshmëri të neneve përkatëse, objekt i këtij kontrolli kushtetues.

7. Çështjen e legjitimitetit (*locus standi*) Gjykata e ka vlerësuar si një ndër aspektet kryesore që lidhen me iniciimin e një procesi kushtetues. Në gjykime të kontrollit të kushtetutshmërisë së normës, subjektet iniciues, që parashikohen në nenin 134, pika 2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, kanë detyrimin për të provuar lidhjen e domosdoshme që duhet të ekzistojë ndërmjet veprimtarisë ligjore që ato kryejnë dhe çështjes kushtetuese të ngritur. Shoqatat, në cilësinë e “organizatave të tjera”, janë të specifikuar në nenin 134, pika 1, shkronja “f” të Kushtetutës, si një ndër subjektet që ushtrojnë në mënyrë të kushtëzuar të drejtën për t'iu drejtuar Gjykatës, duke pasur legjitimitet kushtetues vetëm për çështjet që lidhen me interesat e tyre. Në kuptimin kushtetues dhe ligjor, shoqatat paraqiten si bashkime vullnetare të shtetasve mbi bazën e ideve, bindjeve, pikëpamjeve e interesave të përbashkëta (*shih vendimet nr. 11, datë 6.4.2010 dhe nr. 35, datë 10.10.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

8. Shoqatat duhet të provojnë lidhjen e drejtpërdrejtë midis misionit për të cilin janë krijuar apo veprimtarisë që ato kryejnë dhe pasojave që rrjedhin nga dispozitat, që kërkojnë të shpallen si të papajtueshme me Kushtetutën (*shih vendimet nr.4, datë 23.2.2011; nr.9, datë 23.3.2010; nr.4, datë 12.2.2010; nr. 17, datë 25.7.2008; nr. 9, datë 19.3.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

9. Gjykata është shprehur se vlerësimi nëse një organizatë ka ose jo mjaftueshëm interes, bëhet rast pas rasti, në varësi të rrethanave të çdo çështjeje të veçantë. Organizata që vë në lëvizje Gjykatën duhet të provojë se në çfarë mënyre ajo mund të preket në një aspekt të situatës së saj, pra duhet të provojë lidhjen e drejtpërdrejtë dhe të individualizuar që ekziston midis situatës së saj dhe normës që kundërshton. Interesi për të vepruar duhet të jetë i sigurt, i drejtpërdrejtë dhe vetjak. Ky interes konsiston tek e drejta e shkelur, tek dëmi real ose potencial dhe jo te premisat teorike mbi antikushtetutshmërinë e normës që ka sjellë këtë cenim të interesit (*shih vendimet nr. 43, datë 6.10.2011; nr. 4, datë 23.2.2011; nr. 16, datë 25.7.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Në çështjen në shqyrtim, Gjykata konstaton se kërkesi legjitimohet *ratione personae* në kuptim të rregullimit të parashikuar nga neni 134, pika 1, shkronja “f” i Kushtetutës dhe neni 49, pika 2 i ligjit nr.8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Unioni i Gjirokastrës të Shqipërisë është një subjekt juridik i regjistruar në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Tiranë me vendimin nr.2171, datë 4.2.2008. Në statutin e Shoqatës, neni 1, parashikohet: “*Unioni i Gjirokastrës të Shqipërisë është një organizatë jofitimprurëse, vullnetare, e pavarur, profesionale e cila bashkon gjirokastrë shqiptarë dhe kontribuon në mbrojtjen e interesave të tyre profesionale, shoqërore, intelektuale, materiale, si dhe në forcimin e një imazhi publik pozitiv për gjirokastrë shqiptarë*”. Siç rezulton edhe nga vendimi për regjistrimin si person juridik, anëtarët e shoqatës janë gjirokastrë të të gjitha shkallëve të gjyqësorit të juridiksionit të zakonshëm. Neni 8 i statutit, parashikon se “*...duke bashkuar gjirokastrët, shoqata ka për qëllim të ndihmojë në mbrojtjen e interesave të tyre ...; të forcojë pavarësinë e pushtetit gjyqësor, si dhe të përsosë dhe konsolidojë pozitën e balancuar të pushtetit gjyqësor në raport me pushtetin legjislativ dhe atë ekzekutiv*”. Në këto kushte, Unioni i Gjirokastrës të Shqipërisë përfshihet në rrethin e subjekteve të përcaktuara në nenin 134, pika 1, shkronja “f” të Kushtetutës, pasi është krijuar si shoqatë dhe gëzon personalitet juridik në përputhje me kërkesat e ligjit.

11. Nga sa më sipër, Gjykata vlerëson se, bazuar në statutin, aktin e themelimit dhe natyrën e veprimtarisë së shoqatës, provohet lidhja e drejtpërdrejtë midis veprimtarisë ligjore për të cilën ajo është krijuar dhe çështjes kushtetuese të pretenduar prej saj. Në këto rrethana, Gjykata çmon se kërkesi legjitimohet për vënien në lëvizje të Gjykatës në funksion të kontrollit kushtetues të dispozitave ligjore, objekt shqyrtimi. Edhe për sa i përket legjitimitetit *ratione temporis*, Gjykata konstaton se kërkesi e ka paraqitur kërkesën në përputhje me afatet kohore të përcaktuara në nenin 50 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

12. Për rrjedhojë, pretendimi i përfaqësuesve të subjekteve të interesuara, Ministria e Drejtësisë dhe Këshilli i Ministrave, në lidhje me legjitimimin e kërkesës është i pabazuar.

III

A. Për pretendimin e papajtueshmërisë me Kushtetutën të fjalisë “Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutur pagesën e gjyqtarit”, në nenin 42/1 të ligjit nr. 9877/2008

13. Kërkuesi pretendon se fjalia “Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutur pagesën e gjyqtarit”, në nenin 42/1 të ligjit nr.9877/2008 nënkupton se gjyqtari transferohet pa pëlqimin e tij në institucionet e parashikuara nga ligji. Kjo, sipas kërkuesit, bie ndesh me parimin e palëvizshmërisë së gjyqtarit, dhe parimin e ndarjes së pushteteve, siç janë parashikuar, përkatësisht në nenin 147/5 dhe nenin 7 të Kushtetutës.

14. Neni 147/5 i Kushtetutës parashikon se: “*Transferimi i gjyqtarëve nuk mund të bëhet pa pëlqimin e tyre, përveç kur këtë e diktojnë nevojat e riorganizimit të sistemit gjyqësor*”. Ndërsa neni 7 i Kushtetutës sanksionon se: “*Sistemi i qeverisjes në Republikën e Shqipërisë bazohet në ndarjen dhe balancimin ndërmjet pushteteve ligjvënës, ekzekutiv dhe gjyqësor*”.

15. Në vështrim të nenit 7 të Kushtetutës pushteti ligjvënës, ekzekutiv dhe gjyqësor janë të ndarë, efektivisht të pavarur dhe të balancuar midis tyre. Ndonëse renditen njëri pas tjetrit, tri pushtetet e përmendur nuk qëndrojnë në varësi hierarkike nga njëri-tjetri dhe as nuk dominojnë apo i nënshtrohen ndikimeve reciproke extraligjore (*shih vendimet nr.11, datë 6.4.2010 dhe nr.19, datë 3.5.2007 të Gjykatës Kushtetuese*).

16. Në nenin 145/1 të Kushtetutës parashikohet se: “*Gjyqtarët janë të pavarur dhe u nënshtrohen vetëm Kushtetutës dhe ligjeve*”. Pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave është një element thelbësor i shtetit të së drejtës. Gjykata ka theksuar se parimi i pavarësisë, i deklaruar në disa dispozita të Kushtetutës, kërkon, në radhë të parë, që gjyqtarët dhe gjykatat, ndërsa japin drejtësi, t’u nënshtrohen vetëm Kushtetutës dhe ligjeve. Ata duhet të jenë të paanshëm dhe objektivë në gjykimin e çështjeve (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 19, datë 3.5.2007*). Gjykatat kanë të drejtën ekskluzive për funksionin e dhënies së drejtësisë. Asnjë institucion tjetër shtetëror apo zyrtar publik, përveç gjykatave të pavarura, nuk mund ta ushtrojë këtë funksion. Ky funksion i gjykatave përcakton vendin e gjyqësorit në sistemin e institucioneve të pushtetit shtetëror dhe statusin e gjyqtarëve (*shih vendimin nr.11, datë 6.4.2010 dhe nr.11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Në vlerësimin e Gjykatës, pavarësia e gjyqësorit kuptohet si pavarësi *substanciale*, që do të thotë “liri e gjykatave për të dhënë vendime, të cilat nuk bazohen në interesat e ndonjë dege tjetër të pushtetit”; *pavarësi strukturale* që lidhet me parashikimin në Kushtetutë apo në ligj të ekzistencës së institucionit, të mënyrës së formimit të përbërjes së tij; *pavarësi organizative* që përfshin strukturimin e brendshëm administrativ të gjykatave; *pavarësi financiare* që nënkupton autonomi në hartimin e buxhetit nga vetë institucioni dhe miratimin nga legjislativi, si një zë i veçantë i buxhetit të shtetit, fonde të përshtatshme e të mjaftueshme për të realizuar qëllimin dhe detyrat e institucionit e sovranitet në lidhje me administrimin e fondeve të akorduara; si dhe *pavarësi personale*, që kërkon emërim në bazë të kriterëve objektive, imunitet, garanci ekonomike, garanci për karrierën, sistem të transferimit dhe një sistem disiplinor (*shih vendimin nr.11, datë 6.4.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Në funksion të garantimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor duhet të jetë edhe statusi ligjor i gjyqtarëve. Garancitë kushtetuese për statusin e gjyqtarit lidhen kryesisht me emërimin, paprekshmërinë dhe palëvizshmërinë e tyre nga detyra pa shkaqe të përligjura, me mosndjekjen e tyre penalisht pa pëlqimin e KLD-së dhe disiplinorisht pa vendim të motivuar të KLD-së, si dhe me garancitë financiare. Vlerësimi i sistemit të garancive dhe pavarësia e gjyqtarëve janë ngushtësisht të ndërlidhura ndërmjet tyre (*shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.26, datë 24.7.2009; nr.11, datë 024.2008; nr.11, datë 27.5.2004*).

19. Sipas nenit 147/5 të Kushtetutës, transferimi i gjyqtarëve nuk mund të bëhet pa pëlqimin e tyre, përveç kur këtë e diktojnë nevojat e riorganizimit të sistemit gjyqësor. Nisur nga ky formulim i dispozitës kushtetuese, Gjykata konstaton se konsensusi i gjyqtarit për transferimin e tij është një garanci kushtetuese në funksion të ruajtjes së principit të palëvizshmërisë së gjyqtarit. Garancitë kushtetuese që lidhen me palëvizshmërinë e gjyqtarëve, si dhe me paprekshmërinë e pagës e të përfitimeve të tjera, për shkak të funksionit, kanë ndikimin e tyre që gjyqtari të ushtrojë funksionin e tij në mënyrë të pavarur (*shih vendimin nr. 11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin konkret, rregullimi i nenit 42/1 të ligjit nr.9877/2008 parashikon, *inter alia*, se në rastet e riorganizimit të sistemit gjyqësor gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të ligjit duke përfutur pagën e gjyqtarit. Neni 28/1 i ligjit nr.9877/2008 parashikon se: “*gjyqtarët, me*

kërkesë të institucioneve e pëlqimin e tyre, si dhe me vendim të Këshillit të Lartë të Drejtësisë, mund të shërbejnë për një afat deri në 3 vjet në strukturat e Ministrisë së Drejtësisë, të administratës së Këshillit të Lartë të Drejtësisë, ndihmës ligjor ose këshilltar të Gjykatës Kushtetuese, të Gjykatës së Lartë dhe të Gjykatës së Apelit, prokuror, pedagog ose drejtor në Shkollën e Magjistraturës. Në përfundim të këtij afati gjyqtarët kthehen në vendin e mëparshëm të punës”.

21. Gjykata vlerëson se, në rastin në shqyrtim, mund të aplikohet një interpretim pajtues i ligjit të kundërshtuar. Ky interpretim është i mundur kur një ligj apo dispozitë ligjore mund të interpretohet në më shumë se një mënyrë, njëra nga të cilat është në pajtim me Kushtetutën. Për këtë qëllim Gjykata do të bëjë një interpretim sistematik të dispozitave ligjore të nenit 42/1 dhe nenit 28/1 të ligjit nr. 9877/2008.

22. Duke analizuar dispozitën e nenit 28/1 të ligjit nr.9877/2008, Gjykata vëren se transferimi jashtë sistemit gjyqësor, në institucionet përkatëse të parashikuara në këtë nen, bëhet me konsensusin e gjyqtarit, në respekt të standardit kushtetues të dhënies së pëlqimit, siç është përcaktuar në nenin 147/5 të Kushtetutës. Sipas nenit 42/1 të ligjit nr. 9877/2008, gjyqtari mund të transferohet jashtë sistemit gjyqësor, në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të po këtij ligji, edhe në rastet e riorganizimit gjyqësor, duke përfituar pagën e gjyqtarit. Nisur nga tërësia e këtyre dispozitave si dhe nga qëllimi (*ratio legis*) i ligjit 9877/2008, Gjykata vlerëson se transferimi i gjyqtarit në institucionet e parashikuara në nenin 28/1, në rastet e riorganizimit gjyqësor, bëhet me pëlqimin e tij dhe duke ruajtur pagën e gjyqtarit. Në vlerësimin e Gjykatës, dispozitat e neneve 42/1 dhe 28/1 të ligjit 9877/2008, të para në harmoni me njëra-tjetrën, respektojnë garancitë kushtetuese të dhënies së pëlqimit dhe të ruajtjes së pagës së gjyqtarit, në përputhje me dispozitat kushtetuese.

23. Kërkuesi ka pretenduar gjithashtu se parimi i ndarjes së pushteteve do ta humbiste kuptimin e tij në rast të lejimit të transferimit të njerëzve që punojnë në njërin pushtet tek tjetri. Gjykata në jurisprudencën e saj ka ritheksuar se parimi i ndarjes së pushteteve, i sanksionuar në nenin 7 të Kushtetutës, nënkupton se ligjvënësi, ekzekutivi dhe gjyqësori janë të ndarë, efektivisht të pavarur dhe me një balancë ndërmjet tyre. Çdo institucion i një pushteti gëzon kompetenca sipas këtij qëllimi. Përmbajtja konkrete e këtyre kompetencave varet nga fakti se cilit pushtet i përket ky institucion, nga vendi i tij midis institucioneve të tjera, si dhe nga raportet e fuqive të tij me ato të institucioneve të pushtetit shtetëror. Në përputhje me funksionet e ngarkuara nga Kushtetuta, secili prej tyre është i pajisur me pushtet të mjaftueshëm, gjë që i jep mundësinë të marrë vendime në mënyrë të lirë e të pavarur (*shih vendimet nr.29, datë 31.5.2010 dhe nr.25, datë 5.12.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Në çështjen konkrete, Gjykata vlerëson se transferimi i gjyqtarëve në funksione jashtë sistemit gjyqësor, në kuptim të ligjit 9788/2008, bëhet në respektim të disa garancive që janë: a) dhënia e pëlqimit; b) ruajtja e pagës së gjyqtarit; c) kohëzgjatja e kufizuar e transferimit (3 vjet); dhe d) rikthimi në detyrën e mëparshme pas mbarimit të afatit 3-vjeçar. Për më tepër Gjykata e çmon transferimin e gjyqtarëve në funksione jashtë sistemit gjyqësor, në interes të administrimit të drejtësisë dhe si një pasurim të eksperiencës profesionale të gjyqtarit. Në këtë kontekst, ushtrimi nga ana e gjyqtarit i funksioneve jashtë pushtetit gjyqësor duhet të shihet si një vlerësim i kontributit profesional që vetë pushteti gjyqësor mund t’i ofrojë institucioneve shtetërore.

25. Bazuar në çka është arsyetuar më sipër, Gjykata arrin në përfundimin se ligji i kundërshtuar është kushtetues, sipas interpretimit të mësipërm.

26. Si rrjedhojë, Gjykata vlerëson se ligji i kundërshtuar nuk cenon nenet 7 dhe 147/5 të Kushtetutës.

B. Për pretendimin e papajtueshmërisë me Kushtetutën të shprehjes “ose më të ulët” të nenit 42/1 të ligjit nr. 9877/2008

27. Kërkuesi ka pretenduar se transferimi i gjyqtarit në një gjykatë më të ulët, në rast të riorganizimit të pushtetit gjyqësor, cenon nenin 138 të Kushtetutës në lidhje me paprekshmërinë e pagës dhe nuk e përmbush kriterin e ligjshmërisë të përcaktuar në nenin 147/5 të Kushtetutës.

28. Gjykata gjatë votimit të çështjes mbi këto pretendime, për arsye se votat u ndanë në mënyrë të barabartë², nuk arriti shumicën e të gjithë anëtarëve të saj, të kërkuar nga neni 133/2 i Kushtetutës dhe neni 72/1 i ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Në këto kushte, Gjykata, në bazë të nenit 74 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, ka konkluduar se ky pretendim i

² Votuan për pranimin: Bashkim Dedja; Petrit Plloçi; Sokol Berberi; Admir Thanza. Votuan për rrëzimin: Vladimir Kristo; Xhezair Zaganjori; Vitore Tusha; Altina Xhoxhaj.

kërkuesit duhet të refuzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, germa “a” dhe nenit 134, pika 1, germa “f” të Kushtetutës; neneve 72 dhe 74 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
 - Refuzimin e pretendimit për papajtueshmëri me Kushtetutën të shprehjes “ose më të ulët” të nenit 42/1 të ligjit nr.9877, datë 18.2.2008 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Admir Thanza, Vitore Tusha, Altina Xhoxhaj.

Anëtarë kundër: Bashkim Dedja (kryetar), Petrit Plloçi, Sokol Berberi.

MENDIM PAKICE

1. Për arsye se nuk ndajmë të njëjtin qëndrim me shumicën, për sa i takon rrëzimit të kërkesës së paraqitur nga Unioni i Gjyqtarëve të Shqipërisë, e çmojmë të rëndësishme të shprehemi me mendim pakice. Në rastin konkret, kërkuesi ka pretenduar se fjalia “*Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfituar pagesën e gjyqtarit*”, në nenin 42/1 të ligjit nr. 9877 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë”, datë 18.2.2008 (ligji 9877/2008) nënkupton se gjyqtari transferohet pa pëlqimin e tij, duke shkelur kështu nenin 7 dhe 147/5 të Kushtetutës. Shumica, nëpërmjet arsyetimit të saj, ka bërë një interpretim pajtues të dispozitave të ligjit të kundërshtuar duke arritur në konkluzionin se, transferimi i gjyqtarit, në rastet e riorganizimit gjyqësor në institucionet e parashikuara nga neni 28/1, respekton garancitë kushtetuese të dhënies së pëlqimit dhe të ruajtjes së pagës së gjyqtarit, ndaj nuk jemi përpara cenimit të nenit 7 dhe 147/5 të Kushtetutës.

2. Nuk pajtohem me këtë qëndrim të shumicës për arsyet që do të parashtrojmë më hollësisht në vijim.

3. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) ka theksuar në jurisprudencën e saj se parimi i pavarësisë së gjyqësorit përfshin një gamë të gjerë aspektesh, të cilat, të marra së bashku, krijojnë kushtet e nevojshme që gjykatat të përmbushin rolin dhe detyrat e tyre, veçanërisht në fushën e mbrojtjes së të drejtave të njeriut. Garancitë kushtetuese që lidhen me palëvizshmërinë e gjyqtarëve, si dhe me paprekshmërinë e pagës e të përfitimeve të tjera, për shkak të funksionit, kanë ndikimin e tyre që gjyqtari të ushtrojë funksionin e tij në mënyrë të pavarur. Siguria në lidhje me pagën dhe me ushtrimin e qëndrueshëm të detyrës krijojnë kushtet e nevojshme që gjyqtarët të zbatojnë ligjin në mënyrë të drejtë e të paanshme (*shih vendimin nr. 11, datë 2.4.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Në kuadrin e parimit të kontrollit dhe balancës ndërmjet pushteteve, varësia absolute e gjyqtarit ndaj ligjit është kushti dhe legjitimimi i kësaj pavarësie (*shih vendimin nr. 20, datë 9.7.2009 të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Sipas nenit 147/5 të Kushtetutës transferimi i gjyqtarëve nuk mund të bëhet pa pëlqimin e tyre, përveç kur këtë e diktojnë nevojat e riorganizimit të sistemit gjyqësor. Nisur nga interpretimi sistematik i kësaj dispozite, arrihet në konkluzionin se pëlqimi i gjyqtarit për transferimin e tij është një garanci kushtetuese për ruajtjen e parimit të palëvizshmërisë së gjyqtarit, duke qenë se transferimi pa pëlqim është parashikuar si përjashtim vetëm në rastet e riorganizimit të sistemit gjyqësor.

5. Ligji i kundërshtuar, në nenin 20, parashikon se gjyqtari nuk mund të lëvizë nga detyra, përveç rasteve kur: a) jep dorëheqjen; b) mbush moshën 65 vjeç, të daljes në pension; c) dënohet me vendim gjyqësor të formës së prerë për kryerjen e një krimi; ç) shkarkohet nga detyra. Në nenin 21/1, në mënyrë identike me

nenin 147/5 të Kushtetutës, parashikohet se transferimi i gjyqtarëve nuk mund të bëhet pa pëlqimin e tyre, përveç se kur këtë e diktojnë nevojat e riorganizimit të sistemit gjyqësor. Ndërsa neni 42/1 shkon më tej, duke parashikuar se, pavarësisht nga neni 21/1, kur një gjykatë mbyllet ose numri i gjyqtarëve zvogëlohet, për shkak të riorganizimit gjyqësor, gjyqtari mund të transferohet në një gjykatë tjetër të të njëjtit nivel ose më të ulët ose mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji³, duke përfituar pagën e gjyqtarit.

6. Përderisa si Kushtetuta, ashtu edhe ligji nr. 9877/2008 parashikojnë transferimin e gjyqtarëve pa pëlqim në rastet e riorganizimit gjyqësor, pakica thekson se duhet t'i kushtohet rëndësi e veçantë garancive që ligji u ofron gjyqtarëve në këto lloj rastesh. Mosparashikimi i dhënies së pëlqimit duhet të shoqërohet me disa garanci ligjore, përndryshe përbën një cenim të statusit të gjyqtarit.

7. Edhe Karta Europiane për Statusin e Gjyqtarëve, duke vënë theksin tek rëndësia e dhënies së pëlqimit, parashikon ndër të tjera se një gjyqtar që ushtron funksionin në një gjykatë nuk mundet në parim të caktohet në një tjetër zyrë gjyqësore, madje as nëpërmjet ngritjes në detyrë, pa dhënë lirisht pëlqimin e tij. Përjashtim nga ky rregull lejohet vetëm në rastet kur transferimi parashikohet dhe është shprehur si sanksion disiplinor, në rastet e një ndryshimi të ligjshëm të sistemit gjyqësor dhe në rastet e caktimit të përkohshëm të gjyqtarit për të përforcuar një gjykatë fqinje me kohëzgjatje maksimale të përcaktuar rigorozisht nga ligji, pa cenuar aplikimin e dispozitës së paragrafit 1.4 (shih paragrafin 3.4 të Kartës⁴). Sipas këtij të fundit "ligji i jep mundësinë çdo gjyqtari, i cili mendon se të drejtat e tij sipas këtij ligji apo përgjithësisht pavarësia e tij cenohet, t'i drejtohet një autoriteti të pavarur që disponon mjetet efektive për vendosjen në vend të së drejtës së shkelur. Raporti shpjegues i Kartës shprehet se në rast transferimi pa pëlqim të gjyqtarit, për shkak të ndjeshmërisë së këtij problemi, theksohet se sipas paragrafit 1.4 gjyqtari ka të drejtën e apelit përpara një autoriteti të pavarur i cili heton mbi ligjshmërinë e transferimit⁵.

8. Në vështrim të nenit 42/1 të ligjit nr. 9877/2008, *supra*, pakica vëren se kjo dispozitë parashikon tri lloje transferimesh në rastet e riorganizimit gjyqësor: a) transferim në një gjykatë tjetër të të njëjtit nivel; b) transferim në një gjykatë të një niveli më të ulët; c) transferim në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të ligjit (jashtë sistemit gjyqësor). Duke pasur parasysh se objekt i kësaj pakice është transferimi i gjyqtarëve jashtë sistemit gjyqësor, edhe argumentet vijuese do t'i referohen këtij lloj transferimi.

9. Së pari, në vlerësimin e pakicës, nga përmbajtja e nenit 42/1 nuk rezulton e qartë nëse transferimi në pozicione jashtë sistemit gjyqësor bëhet kur nuk është i mundur sistemimi në një gjykatë të të njëjtit nivel ose më të ulët apo gjyqtari mund të zgjedhë midis transferimit brenda pushtetit gjyqësor (gjykatë e të njëjtit nivel ose më të ulët) dhe një pozicioni jashtë pushtetit gjyqësor. Së dyti, pakica, bazuar në interpretimin sistematik dhe logjik të kësaj dispozite, në ndryshim nga qëndrimi i shumicës, çmon se për transferimet jashtë sistemit gjyqësor për arsye riorganizimi, nuk kërkohet konsensusi i gjyqtarit. Gjyqtari është i detyruar të transferohet në pozicionet që parashikon neni 42/1 dhe kjo përforcohet akoma më tepër nga leximi i paragrafit 3 të nenit 42, ku thuhet shprehimisht se "*në rast se transferimi, sipas pikës 1 të këtij neni, refuzohet...(…), atëherë gjyqtari shkarkohet nga detyra*". Mbi bazën e kësaj linje arsyetimi pakica nuk është dakord me interpretimin pajtues të shumicës se transferimi jashtë sistemit gjyqësor në rastet e parashikuara nga neni 42/1 bëhet me pëlqimin e gjyqtarit, në vështrim pajtues me nenin 28/1.

10. Për të konkretizuar këtë qëndrim pakica sjell në vëmendje se ligji 9877/2008 parashikon dy lloje transferimesh të gjyqtarit jashtë sistemit gjyqësor, të dallueshme nga njëra tjetra: sipas nenit 28/1 "*gjyqtarët, me kërkesë të institucioneve e pëlqimin e tyre, si dhe me vendim të Këshillit të Lartë të Drejtësisë, mund të shërbejnë për një afat deri në 3 vjet në strukturat e Ministrisë së Drejtësisë, të administratës së Këshillit të Lartë të Drejtësisë, ndihmës ligjor ose këshilltar të Gjykatës Kushtetuese, të Gjykatës së Lartë dhe të Gjykatës së Apelit, prokuror, pedagog ose drejtor në Shkollën e Magjistraturës. Në përfundim të këtij afati gjyqtarët kthehen në vendin e mëparshëm të punës. Trajtimi financiar i gjyqtarëve gjatë kësaj periudhe bëhet nga institucionet përkatëse duke i dhënë pagën më të lartë ndërmjet dy pagave*". Ndërsa, sipas nenit 42/1, **për nevojat e riorganizimit gjyqësor** gjyqtarët mund të transferohen edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1, duke përfituar pagën e gjyqtarit. Pavarësisht se në këtë rast ligji hesht për sa i përket dhënies së pëlqimit,

³ Ministria e Drejtësisë, Këshilli i Lartë i Drejtësisë, Gjykatë Kushtetuese, Gjykatë e Lartë, Gjykatë e Apelit, Prokurori, Shkolla e Magjistraturës

⁴ European Charter on the Statute of Judges shih <http://www.judicialcouncil.gov.az/Law/echarte.pdf>

⁵ *Ibid*, <http://www.judicialcouncil.gov.az/Law/echarte.pdf>

pakica arrin në konkluzionin se ky transferim, sipas kuptimit normativ të dispozitës, bëhet pa pëlqim. Siç duket qartë nga krahasimi i këtyre dispozitave, transferimi jashtë sistemit gjyqësor në rastet e parashikuara nga neni 28/1 është i ndryshëm nga transferimi jashtë sistemit gjyqësor në rastet e parashikuara nga neni 42/1. Kështu, transferimi sipas nenit 28/1 bëhet me kërkesë të institucioneve, pëlqim të gjyqtarit dhe duke ofruar një trajtim financiar sa paga më e lartë ndërmjet dy pagave. Ndërsa transferimi sipas nenit 42/1 bëhet për arsye të riorganizimit gjyqësor, pa pëlqim dhe paga e ofruar është sa paga e gjyqtarit. Pra, pakica është e mendimit se nuk mund të bëhet një interpretim pajtues i këtyre dy dispozitave.

11. Pakica çmon se transferimi i gjyqtarit në një pozicion jashtë sistemit gjyqësor, pa pëlqim, sipas parashikimit të nenit 42/1 të ligjit nr. 9877/2008, nuk është në përputhje me kërkesat e nenit 147/5 të Kushtetutës. Duke bërë një interpretim logjik dhe sistematik të normës kushtetuese, arrihet në përfundimin se kjo dispozitë parashikon kushtet e transferimit të gjyqtarit vetëm brenda sistemit gjyqësor. Transferimi jashtë sistemit gjyqësor, në rastet e riorganizimit, për të qenë në harmoni me parimin e palëvizshmërisë dhe me garancitë kushtetuese për pavarësinë e gjyqësorit, duhet të bëhet me pëlqimin e gjyqtarit dhe duhet që ligji ta parashikojë këtë lloj transferimi si një mjet të jashtëzakonshëm sistemimi në kushtet e pamundësisë për të sistemuar gjyqtarin brenda sistemit gjyqësor. Për më tepër, gjyqtari i transferuar në institucionet jashtë pushtetit gjyqësor, të përcaktuara në nenin 28/1 të ligjit nr. 9877/2008, mund të bëhet objekt i masave disiplinore administrative nga ana e titullarit të institucionit, çka do të përbënte një ndikim të papërshtatshëm, duke cenuar garancitë e pushtetit gjyqësor, në kuptim të neneve 7 dhe 145/1 të Kushtetutës. Bazuar mbi arsyetimin e mësipërm, pakica mbështet qëndrimin se fjalia “Në këtë rast gjyqtari mund të transferohet edhe në institucionet e parashikuara në nenin 28/1 të këtij ligji, duke përfutur pagesën e gjyqtarit”, në nenin 42/1 të ligjit nr. 9877/2008, duhej shfuqizuar, dhe jo të bëhej interpretim pajtues i saj, siç është shprehur shumica.

12. Në një qasje krahasuese me sistemin italian, rezulton se në këtë të fundit, për caktimin e gjyqtarëve në poste administrative shtetërore, është i domosdoshëm autorizimi i Këshillit të Lartë të Drejtësisë, që përbën një garanci ligjore, për arsye se Këshilli i Lartë i Drejtësisë vlerëson nëse funksioni jashtë sistemit gjyqësor përputhet me statusin e gjyqtarit, pra vlerëson përputhshmërinë e funksionit me vlerat e pavarësisë dhe autonomisë tipike të funksionit juridiksional⁶. Caktimi në një detyrë jashtë sistemit gjyqësor, në sistemin italian, mund të bëhet me kërkesë të institucionit dhe vetëm me pëlqimin e gjyqtarit, që jepet në formë të shkruar, së bashku me dokumentacionin e nevojshëm për vlerësimin që do të bëjë Këshilli i Lartë i Drejtësisë⁷. Në rastet kur parashikohet një transferim i gjyqtarit pa pëlqim, për arsye objektive, legjislatori italian i ka dhënë gjyqtarit disa garanci ligjore, si vijon: 1) Këshilli i Lartë i Drejtësisë është i detyruar që të dëgjojë gjyqtarin që do të transferohet dhe të marrë në konsideratë memoriet me shkrim që ai paraqet; 2) vendimi përfundimtar i transferimit duhet të shpjegojë konkretisht përdorimin e pushtetit diskrecional të ushtruar nga Këshilli i Lartë i Drejtësisë me qëllim që të garantohet pavarësia dhe prestigji i funksionit juridiksional, në kushtet e mungesës së përgjegjësisë së gjyqtarit të interesuar⁸. Gjykata Kushtetuese Italiane është shprehur se të drejtat e të interesuarit janë përshtatshëmrisht të garantuara me mundësinë që i është dhënë atij të dëgjohet përpara marrjes së vendimit përfundimtar⁹; 3) vendimi përfundimtar, si akt administrativ, është i ankimeshëm në juridiksionin administrativ për motive ligjore.

13. Pakica vlerëson të mos shprehet në lidhje me shfuqizimin e shprehjes “më të ulët”, në nenin 42/1 të ligjit nr. 9877/2008, duke pasur parasysh se ky pretendim është refuzuar nga Gjykata në përputhje me nenin 74 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë” (ligji nr. 8577/2000). Pavarësisht nga ky qëndrim i mbajtur nga Gjykata, pakica është e mendimit se, në bazë të nenit 73/3 të ligjit nr. 8577/2000, Gjykata mund të riçelte seancën në mënyrë që të mundësohej një vendimmarrje e saj në këtë drejtim.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Petrit Plloqi.

⁶ Circolare sugli incarichi extragiudiziari (Circolare n. P – 19612/2010 del 4 agosto 2010 - Delibera del 29 luglio 2010)

⁷ Circolare n. P- 2766 dell'8 febbraio 2008 del Consiglio Superiore della Magistratura

⁸ Cons. Stato, Sez.IV, 26.4.1985, n.621

⁹ Corte Cost. 19.11.2002, n.457, in Foro It.2003, I, 716, in Dir.Giust. 2002, 43, 42